

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadása 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELT

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. Haasensteint és Voglerét (Neuer Markt 11.). Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9. szám emelet.)

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai utalvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, jun. 23. 1871.

(L—t.) Valamennyi megye megtartá immár bizottmányi gyűlését, melynek főtárgyát az 1871. XLII. t. czikk előintézkedéseinek végrehajtása képez. Körülbelül mindnyájának határozatáról értesült már az országgrész s így egy áttekintő pillantást vethetünk az összeredményre. Nem épen megvetendő tanulságot merithetünk abból.

Az országgyűlési baloldali párthatározata következtében itt minálunk is több helyt hallhatók a kiadott rendelet fogantatásának megkísértését: a mély keserv kinyilatkoztatását az „eljátszott ősi jogok” fölött s a tiltakozást a „belügyministeri önkény” ellen, melylyel egy meghatározott napot mert kitűzni az előmunkálatok végrehajtására hivatott bizottmányi gyűlések megtartására. Az eredmény pedig mindenütt ugyanaz lón: a gyűlés mellőzve a törvénynek, hatáskörébe nem tartozó, bíráltságát: egyszerűen napirendre tért s eleget tön az illető §. rendeletének és pedig mindenütt a Deák-párti többség befolyása alatt és szerint. Sőt nem csak e tul-sulyát és döntő voltát constatálhatjuk ez alkalommal is pártunknak, hanem legtöbb helyt arról is meggyőződhetünk, hogy a baloldali kísérlet nem igen volt egyéb egy pro forma inscenizozott tüntetésnél s a hősök néhány betanult dictio chablonszerű el-recitálása után, minden nagyobb emotio nélkül, mintha semmi sem is történt volna, akár a szinpadí király, nyugodtan folytaták bizottmányi tagsági mű-ködedüket. Még csak annyira sem élték bele ma-gukat szerepükbe, mint a hagyomány Cölestinről állítja, ki az előadás után összepörölt feleségével, hogy miért főz neki, a királynak, lencsét vacsorára?!

De nem a győzelem hánytorgatásáért constátáljuk ezt. A tények ily forrásból eredő fölsorolását mi másokra bizzuk. Hanem okulást, tanulságot me-ríteni belőlök nem csak jogunk, de kötelességünk is.

Az első tanuság, mi szemünkbe ötlök, az, hogy talán elvégre már eljutottunk odáig, hol a munka-felosztás termékeny elvének megvalósítása kezdődik. A régi patriarchalis időkben, nem csak a tudomá-nyok terén találkozáink polyhistorokkal, hanem a practicus élet mezején is mindenki értett egy kicsit mindenhez. Ex omnibus aliquid, ex toto nihil. A megyének is épen az volt — akkor indokolt, sőt áldásos — hivatása, hogy saját teendői mellőzésével is, az egésznek, az országnak dolgát végezze, miu-tán ez gyakran el volt zárva a cselekvés terétől. Az országgyűlés sokszoros, kényszerű szünetelése, az egésznek nem levén nyilatkozási közege, az egyes részek valának hivatva, hogy annak munkáját egyenként végezzék: tiltakozzanak, jogait — úgy, a hogy — megvédjék. E működésnek, igaz, csak ne-gativ és conservativ eredménye vala, de az ily conserválás, a jogoknak egy szebb jövő számára való megtartása: magasztos egy hivatás vala. Mert, ha nem is építhetünk, de megvédők a földet, me-lyen majdan építhetünk.

E kényszer-helyzetnek azonban, egyebek mel-lett, a munka-idő elfecséreltetése mellett, az a visz-szás következménye is volt, hogy a megyék beleél-ték magukat az ország helyett való cselekvésbe, úgy, hogy midőn eljött ideje és módja annak, hogy az ország, mint egész, határozhatott sorsa fölött: a megyék továbbra is fönn kívánták tartani az usust, mely szerint ők beszéltek az ország helyett és ne-vében. Ily kísérletet tőnek 1848-ban, ilyet megújí-tott erővel 1868—69-ben. És az eredmény az lón,

hogy nem csak országgyűlésünk discutált — és pe-dig elég időfecsérléssel — törvényeink fölött, hanem a megyék is avar mulatták magukat, hogy saját dolguk, munkájuk végzése helyett, ha nem is discu-táltak, legalább discouráltak a törvények fölött. Csak épen a hosszuszárú pipa és a boros kancsó hiány-zott, hogy a discursusnak igazi patriarchalis, uram-bátyámos színe legyen.

E közben aztán természetesen: közigazgatásunk ment, a hogy mehetett magától; a megyék köz-gazdasági, közlekedési, miveltségterjesztési hivatása paragon hevert s még a közszellem, a parlamenta-rismus emelése helyett is a vésszes pártoskodás fog-lalt mind több és több terrenumot.

A jelek azt mutatják, hogy ez is másként lesz immár. Az országgyűlés végzi a maga dolgát és a megyék is végzik a maguk dolgát. Az országgyű-lés kidolgozza a hon szent életküzdelmének csata-tervét: a megyék megvalósítják azokat, nyereségről nyereségre haladnak a munka szép mezején.

Ez az egyik örömdetes tanulság, mit a jövőbe nézve, a ma történetéből merítünk magunk részére.

A másik tanulságot szeretnők, ha azok birnák a kérdés alatti helyzetből meríteni, kik nem a mi útunkon vélik a haza üdvét elérhetni.

Tagadhatlan, hogy a megyei bizottmányok a relativ intelligentia központjai. A nép önkényes bi-zalma legjobbjait, szellemi vezéreit gyűjti ezekbe össze; s e bizottmányok kivétel nélkül a Deák-párti tulnyomó többség befolyása alatt állanak most is, mint az utóbbi gyűlések újabb ténye is bizonyítja; sőt azon megyékben, vagy inkább megyében is, mely baloldali képviselőt küldött az országgyűlésre, az intelligentia képviselője: a bizottmány, szintén Deák-párti. Ugyanez áll azon városok képviselő testüle-téről is, melyek követük nyomán baloldaliaknak ne-veztetnek; az intelligentia hordozója: a képviselőt ezekben is Deák-párti. Azok, kik különbséget tud-nak tenni a képviselő testületek, csekély számuk daczára is, nyomatékos intelligentiája és az ország-gyűlési képviselőket választó tömeg félrevezethető volta között: vonják ki a következtetést az elő-tűnk fekvő, sokat mondó tényből...

Három miniszter levele a kolozsvári ügyvéd-egyletnek.

I.

Tisztelt ügyvéd-egylet! Mult hó 26. tartott köz-gyűlésükből hozzám intézett becses üdviratukat örömmel és hálás köszönettel vettem.

Mélyen érzem a legfelsőbb határozatnál fogva reám bizott nagyfotosságu hivatalnak, és az azzal járó felelő-ségnek súlyát.

Az ebből eredt aggodalmaim enyhítéséül szolgál szándokaim tisztaságának öntudata, és azon bátorítás, me-lyet a hazafiai rokonszenz kijelentése nyújt.

Az utóbbinak örömdetes bizonyítékát vettem önök levelében, melyet annál nagyobbra bécülök, minthogy a testvérhaza fővárosának oly egyletétől származott, mely-nek tagjai a jog s igazságnak szentelik erejüket, annak érdekei előmozdítását tűzték ki éltök dicséretes feladvá-nyúl.

Fogadják ismételve legforróbb köszönetem kijelenté-sét, melylyel maradok, Pest, május hó 29. 1871.

A tisztelt egylet

alázatos szolgálja

Dr. Pauler Tivadar.

II.

Tisztelt kartársaim! Ó Felsőge a király meghall-gatván elboacsáttatásom iránti kérelmemet: az igazságügy-miniszteri tárcza további vezetésétől engem legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Hálátlanságot követnék el önök irányában, ha a vá-lás percében meleg köszönetet nem mondanék önöknek azon nemes rokonszenzről s erőteljes támogatásért, a me-lyet négy évi hivataloskodásom alatt személyem s a gond-jaimra bizott ügy iránt oly sokszor tanusítottak.

Mély fájdalommal érzem a fölött, hogy az igazságügyi reform megkezdett művét csonkán, befejezetlenül kell hátrahagynom; de fájdalommat némileg enyhíti azon re-mény, hogy megrendült egészségem helyreálltával talán nem sokára ismét a zászló alá léphetek s hogy önök so-raiban mint közkatona még megérem eszméink diadalát, a melyet mint vezérnek kívívnom nem sikerült.

Engedjék meg önök, hogy azon vigasztaló hitben távozhasam helyemről, hogy visszavonulásom csak a hi-vatalos viszonyt szünteté meg közöttünk, de nem az elv-rokonság s az ügyszereket baráti kapesait, a melyek min-ket eddig egymáshoz csatoltak s a melyek fölött én ré-szemről hű kegyelettel fogok örködni mindig.

Fogadják önök hálám ismétlése mellett őszinte tisz-teletem, nagyrabecsülésem és ragaszkodásom kifejezését. Baden, 1871 évi junius hó 10-én.

Hörvát Boldizsár.

III.

Ő csász. és apostoli királyi Felsőge f. hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem igazságügyminiszterré legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Ezen terhes és nagy felelősséggel járó hivatalt azon reményben fogadtam el, hogy feladatomban keresztülvitelé-ben, mely egyes ember erejét messze túlhaladja, nem ma-radok a hivatott közegek támogatása nélkül: egyedül.

Nagy és terhes feladatomban nagy részét a gyakorlati igazságszolgáltatás feletti örködés, egy másik jelentékeny részét pedig azon törvényeknek előkészítése képezi, melyek mostani jogállapotunk javítása céljából szükségeseknek mutatkoznak.

Az ügyvédi egyletek hivatva vannak mindkét irány-ban közreműködni s közreműködésükre annál inkább szá-mítok, mivel csak így remélem feladatomban sikeres megol-dását elérhetni.

Kérem tehát önöket, hogy a közös érdekében velem közreműködni sziveskedjenek, s legyenek meggyőződve, hogy én ezen reményelt szives támogatásnak nagy fontos-ságot tulajdonítok.

Pesten, 1871. junius hó 15-én.

Bittó István.

BELFÖLD.

N.-Enyed, jun. 21.

A nagy-enyedi köz-szentzsínatnak egy igen szép rész-letét kívánom fölmutatni becses lapjában. A papszentelési ünnepélyről, s az azt követő diszebedről kívánok pár szót szólni.

Már kora reggel tele volt az egyházkerítés a. hall-gatók nagy seregével, kik kíváncsian várták az édes ajku pástor ihletett szavait, melynek fő-criteriuma amély val-lásosság, a kristálytisza stylus, s szoros logica szokott lenni, párosulva erős meggyőződéssel; ennek köszönhető az a nagy hatás, melylyel a lelkeket magához vonja, szí-véhez bilincseli.

Megnyilván az ünnepély, mind a beszéd, mind az ének, mind a zene, méltó volt e szép evallásos cse-lekményhez, melynek emléke sokáig fog ni N.-Enyed melegen érző kebelében. Maglepett és hatott a soron ki-vüli solo, Czirnerné urasszony által előadva, mely a gyü-lekezet mély figyelmét s méltó dicséretét vonta magára.

Maga a szentelési szertartás megindító, lélekemelő mozzanat volt.

Midőn körbe állott a 25 procedens, letette az esküt, az eszperesek és jegyzők által megnyerte az áldást: úgy képzelém, mintha a szentlélek kötötte volna le mindnyájuk nyelvét, s kölcsönözte volna minden erejét Péternek, hogy ő szóljon mindeniknek nyelvén, hogy a ki hallja, meg-értse és kövesse őt.

Elhangzott a kibocsáttatás szava, a magasztos egy-házi és kar-ének, s főpástorja vezetése alatt, örömmel tért a fölavatott nyáj békés tanyájára, hogy onnan kevés idő mulva, közös asztalához ismét összegyűljön!

Délután 2 óraker a városi nagyterem megtelt az ét-kezők seregével. A mily rosz renomméját hallám az ellá-tásnak, az első közebeden, annyival örömdestebb emlékszem meg e máiról, mely semmi kívánni valót sem hagyott fönn.

A szokásos pohárköszöntők sorát Tisza László nyitá meg fötisztelendő püspökünk Nagy Péter egésségére. A lelkes éljenzés bizonyítá, mily köztisztelőt és szeretetben áll hivi között a főpástor; Basa Mihály, ez ősz hajú, de ércz hangú agg eszperes, meleg szavakban emlité fel Török Pál superintendens érdemeit, miket az egyház ügyében szerze, s éltette őt, mint a munkásság törhetlen bajnokát.

Török Pál, a kedély s tiszta lélek a hű kinyomata, viszonzásában kifejezé, hogy mindaz, a mit tehetett, csak lelki gyönyörűségének kifolyása volt.

Bár lejegyeztem, de igen hosszúnak találom azok teljes lajstromát közölni, kik poharat emeltek. Ezért csak futolag említem Péterffy József köszöntőjét a M.-Vásár-helyről származott két fölszentelt tanár dr. Kovács Ödön és Makkai Domokos egésségére; Gyarmathi Samuét a föl-szentelt és kibocsáttott papokért; Hochard József nyu-galmazott bányanyagét, Tisza Lászlóért; Veress Károlyét Zeyk Károly államtitkárárt; Török Pálét, az intelligens, vendégszerető Erdélyért; b. Kemény Istvánét, a megye, tisztségért; Tisza Lászlóét, a magyar honvédségért; Kasza Dánielét a szent synodus tagjaiért; Révai Lajosét, Alsófehér főispánja Pogány Györgyért; Almási eszperesét a közös had-seregért; Zachariás Pálét, Kovács Albertét; Hegedüs Já-nosét, N.-Enyed városáért, s annak időszerű kormány-zója Sándor Elekért; Tisza Lászlóét, a kolozsvári két „Szász” papért, Gerő és Domokosért; Nagy Lászlóét, az

